

O'QUVCHILARDA IJTIMOIIY VA FUQAROLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.

Urunbayev Ismoil Inomjonovich

Osiyo Halqaro Universiteti

M8 guruhi 1-bosqich magistri

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bevosita jamiyatimizda o'sib kelayotgan yosh avlodni ijtimoiy va fuqarolik kompetensiyasini anglagan holda tarbiylash, ularning ongini shu narsaga moslashtirish zarurati haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *fuqarolik, kompetensiya, ijtimoiy fuqarolik, tendetsiya, ta'lim maqsadi, ijtimoiy faollik*

Аннотация: *В данной статье напрямую рассматривается необходимость воспитания у подрастающего поколения, растущего в нашем обществе, понимания социальной и гражданской компетентности, а также адаптации их сознания к этому.*

Ключевые слова: *гражданственность, компетентность, социальное гражданство, тенденция, образовательная цель, социальная активность*

Annotation: *This article directly examines the need to educate the younger generation, growing up in our society, to understand social and civic competence, as well as to adapt their consciousness to this.*

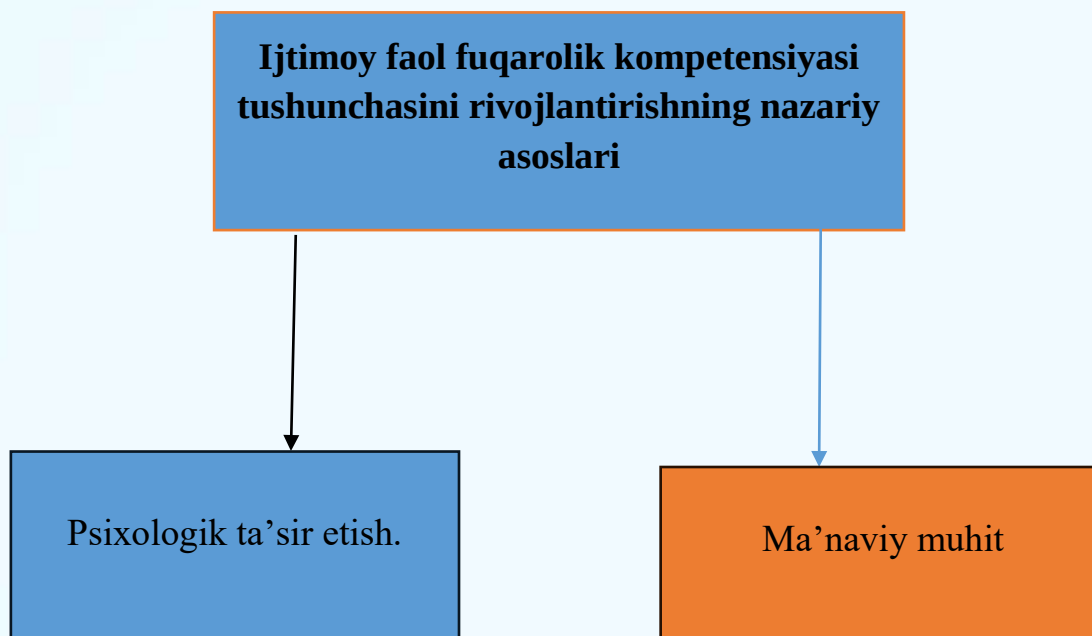
Keywords: *civic consciousness, competence, social citizenship, trend, educational goal, social activity*

Mamlakatimizda yoshlarning har tamonlama yetuk shaxs sifatida voyaga yetishida jamiyat taraqqiyoti muhim o'rin tutishi bilan birga, uning ijtimoiy faol fuqaro bo'lib faollashuvi muhim o'rin tutadi. Talabalarda ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish bugungi kunda dolzarb masala bo'lib bormoqda. Fuqaro, faol fuqarolik tushunchalari mazmun mohiyati to'g'risidagi tasavvur bilan bog'liq yondashuvlar, turli davrlarda turlicha talqin qilingan. Ijtimoiy faol

fuqarolik kompetensiyasini rivojlantirish ta'limining maqsadi, doimo insonni jamiyatda faol Ijtimoiy faoliyatga, davlatning ijtimoiy – siyosiy hayotida ishtirok etishga, faol fuqarolik pozitsiyasiga ega bo'lishga intilish bo'lgan. Shunga qaramay, inson hayotida davlat va jamiyatning roli turlicha talqin etilgan. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida faol fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogikpsixologik imkoniyatlarini aniqlashtirish, bizningcha quyidagi fikr mulohazalarni ta'kidlab o'tish imkonini berdi: - yosh avlodni tarbiyalashda fuqarolik jamiyatining asosiy vazifasi –ijtimoiy faol fuqaroni kamol toptirish; - Boshlang'ich sinf o'quvchilariga demokratik davlat qurish g'oyasini singdirib borish orqali jamiyat hayotning barcha sohalarida ijtimoiy faol ishtirokini ta'minlash; - Boshlang'ich sinf o'quvchilarida millatlararo totuvlik, dinlararo bag'rikenglik, xalq farovonligi, komil inson g'oyalarini singdirgan holda fuqarolik jamiyatini qurishda faol ishtirokini ta'minlash;

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil hayotga tayyorlash va ularda ijtimoiy-siyosiy, huquqiy savodxonlikni rivojlantirish; - Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalarini rivojlanishi «Mentorlik», «Bolajon minbari» kabi ijtimoiy loyihalarda faollik ko'rsatish orqali oshirib borish; - Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ta'lim muassasalaridagi, “Kamalak” uyushmalari faoliyatida faol ishtirok etish, o'zini-o'zi boshqarish organlari faoliyatiga keng jalb etish orqali ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish mumkin. Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish sharoitlari orasida ob'ektiv (ta'lim muassasasining demokratik hayot tarzi, uning tarbiyaviy tizimining ochiqqligi, ta'lim va tarbiya texnologiyalari va b.q.) hamda sub'ektiv (ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi va pedagoglarning shaxsiy sifatleri) sharoitlar orqali rivojlanadi. Ammo ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasining mazkur mezonlarni aniqlashtirish, jumladan ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish bilan qiyoslash va ularda baholash mezonlari va vositalarini aniqlashni talab etadi. Demak, ilmiy tadqiqot ishlarining tahlili “ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi – bu inson o'z hayot faoliyatida, fuqarolik jamiyatining faol a'zosi bo'lishi, uning shakllanishi va rivojlanishida ishtirok etish, faol fuqarolik pozitsiyasiga asoslangan qobiliyati va

tayyorgarligi natijasidir” deb ta’kidlashga asos bo’ladi. Buni quyidagi chizma orqali soddaroq tushuntirish mumkin:

Bolalarda ijtimoiy kompetensiya shakllanishning boshlang'ich daraja sini aniqlash turli xil texnikalardan foydalangan holda amalga oshiriladi: bolaning o'zini o'zi qadrlashi, shaxsning ijtimoiylshuvini o'rganish usullari, hissiyotlarni aniqlash, sotsiometriya usullari, bolalar jamoasidagi psixologik munosabatlar va undagi har bi bola mavqeini aniqlash. Mualliflik ertagidan ertak terapiyasi usuli sifatida foydalaniladigan darslar: } bolalarning faolligi va mustaqilligini sezilarli darajada oshirishga; } xulq-atvorni ixtiyoriy tartibga solish, yuqoriga ko'tarish; } bilimni oshirishga faol qiziqish, faol pozitsiyani rivojlantirishga qobiliyat;

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Tojiboyeva G.R., Pulatova D.T. Pedagogik kompetentlik: nazariya va amaliyot. academic research in educational sciences volume 1 | issue 3 | 2020 issn: 2181- 1385 scientific journal impact factor (sjif) 2020: 4.804, 209-215

2. Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi
<http://www.genderi.org/tasdiqlandi.html?page=65>
3. O'quvchilarda faol fuqarolik pozitsiyasini dars va darsdan tashqari ma'naviy va ma'rifiy ishlar jarayonida rivojlantirish texnologiyasi | Ustozlar uchun <https://www.pedagoglar.uz/index.php/01/article/view/2945>
4. Rajabova, L., & Tursunova, Z. (2025). METHODOLOGY FOR USING STEAM TECHNOLOGY IN PRIMARY EDUCATION. Modern Science and Research, 4(6), 177-181.
5. Chorievna, R. L., & Tolibovna, T. Z. (2025). METHODOLOGY FOR USING STEAM TECHNOLOGY IN PRIMARY EDUCATION. MODERN SCIENCE, 2181, 3906.
6. THE IMPORTANCE OF USING THE STEAM APPROACH IN CREATIVE THINKING. (2024). American Journal of Interdisciplinary Research and Development, 28, 10-15. <https://ajird.journalspark.org/index.php/ajird/article/view/1096>
7. Choriyevna , R. L. (2024). Methods of Developing Research Skills in Primary School Students Based on Steam Education. Excellencia: International Multi-Disciplinary Journal of Education (2994-9521), 2(4), 295-299. <https://doi.org/10.5281/>
8. Холбобоева А. Туризм рекламаларида миллийлик хусусиятларнинг тадқиқи //Переводоведение: проблемы, решения и перспективы. – 2022. – №. 1. – С. 367-368.
9. Abdurashidovna D. D., Khudayberdiyevna K. Z. Scientific and Methodological Foundations for Studying the Problem of Using Modern Pedagogical Technologies in Education //International Journal of Human Computing Studies. – 2022. – Т. 4. – №. 4. – С. 14-18.
10. KHOLBOBOEVA A. THE IMPORTANCE OF TOURISM ADVERTISING DISCOURSE IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM

INDUSTRY IN THE SOCIETY //PHILOLOGICAL SCIENCE.–2021. – 2021.

11.KHOLBOBOEVA A. THE IMPORTANCE OF TOURISM ADVERTISING DISCOURSE IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM INDUSTRY IN THE SOCIETY //PHILOLOGICAL SCIENCE.–2021. – 2021.

12.Kholboboeva PhD Student A. The notion of advertising discourse in modern uzbek linguistics //Philology Matters. – 2020. – T. 2020. – №. 2. – C. 102-113.

13.Kholboboeva A. Linguacultural aspects of rhetoric discourse in tourism advertising //Philology Matters. – 2021. – T. 2021. – №. 1. – C. 89-106.

14.Kholboboeva A. S. GENERAL FEATURES OF TOURISM ADVERTISEMENT DISCOURSE //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 4. – C. 261-263.